

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ

ГО «МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ОСВІТИ І НАУКИ»

ВГО «НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ»

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Філологічний факультет

Кафедра практики англійської мови та методики викладання

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра іноземної та української філології

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

Факультет іноземної філології

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства

Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції

Рівне
2024

ББК 81.0

С91

УДК 81

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови та методики викладання (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан філологічного факультету (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету романо-германських мов (Національний університет «Острозька академія»);

Герасимчук Галина Андріївна – кандидат технічних наук, доцент, декан факультету цифрових, освітніх та соціальних технологій Луцького національного технічного університету

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземної та української філології (Луцький національний технічний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Мартинюк Алла Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземної та української філології (Луцький національний технічний університет)

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, 15 лютого 2024 року, Рівне. 225, [2]с.

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 28.03.2024 р.).

До збірника увійшли матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми германського та романського мовознавства», присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

ЗМІСТ

**СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ**

<i>Афанас'єва Л. В., Смирнова М.В.</i>	7
Foreign Language in the Process of Solving Problems of Intercultural Communication	
<i>Бізунов Д. О.</i>	9
The Evolution of Categorisation in Cognitive Linguistics	
<i>Бондар Т. Г., Самчук Т. В.</i>	13
Мовне питання: українські біженці у Польщі	
<i>Курята Ю. В., Касаткіна-Кубишкіна О. В., Антоненко Н. Є.</i>	17
Multilingualism in Ukrainian Education in the Context of Eurointegration	
<i>Мирончук Я. А., Бондар Т. Г.</i>	22
Cognitive Linguistics: Overview	
<i>Неродик А. С., Самборська І. М.</i>	25
Деякі вербальні та невербальні характеристики англійської лінгвокультури	

**СЕКЦІЯ 2. ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА
ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

<i>Михальчук Н. О., Ногачевська І. О.</i>	34
Poetic Text Comprehension as a Problem of Contemporary Linguistics	
<i>Мялковська Л. М.</i>	49
Strategic communications in the information space	
<i>Оздемір О. В., Омелянюк А. Р.</i>	52
Елементи топосу та їх неоготичне втілення в літературі постмодернізму	
<i>Оленіч Н. С., Нісаноглу Н. Г.</i>	58
Фразеологічні одиниці з числовим компонентом “one” в англійській мові	
<i>Потапчук С. С., Ветрова І. М.</i>	59
Компліментарне висловлювання як ілокутивний акт	
<i>Приходько В. Б.</i>	63
Художній переклад в контексті методологічних стратегій літературної компаративістики	

<i>Самборська І. М., Вовчук Н. І.</i>	65
Прагмалінгвістика у контексті сучасної мовознавчої парадигми	
<i>Стернічук В. Б.</i>	70
Wichtige Aspekte in der Entwicklung der Lingustischen Poetik	
<i>Юрійчук Г. П., Вовчук Н. І.</i>	72
Сприйняття та розподіл часу в різних лінгвокультурах	
СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
<i>Бабіч М. В.</i>	79
«Ранкові зустрічі» на уроках англійської мови в початковій школі	
<i>Бігунова С. А., Залевська О. А.</i>	81
Foreign Language Practice through Text Interpretation	
<i>Войтенко І. Г.</i>	84
Особливості дистанційного викладання польської мови як другої іноземної	
<i>Галицька О. Б.</i>	86
Wie schafft man ein inklusives Bildungsumfeld?	
<i>Івашкевич Е. Е.</i>	87
Comparative Results of the Research of Students' Attitude to Learn a Foreign Language as a Way of Mastering Intercultural Competence by Them	
<i>Кваснецька Н. В.</i>	103
Професійні ролі вчителя іноземної мови в НУШ	
<i>Мартинюк А. А., Антоненко Н. Є., Касаткіна-Кубишкіна О.В., Фрідріх А.В.</i>	105
Current Problems of Foreign Language Teaching Methodology in Challenging Times	
<i>Мороз Л. В., Лосінець Ю. О.</i>	108
Роль фонетичних навичок у формуванні соціокультурної компетенції дошкільнят	
<i>Набочук О. Ю.</i>	111
Professional Creativity, Professional Formation and Personal Growth of Future Managers	
<i>Сиденко А. В., Ísak Jónsson</i>	126
Exploring Education at Hofið School in Reykjavik, Iceland	
<i>Смаль О. В.</i>	128
Трансформаційна роль ChatGPT при викладанні та вивченні англійської мови	

Смирнова М. Л., Афанас'єва Л. В.	131
Die Vorbereitung von Fachkräften auf eine erfolgreiche interkulturelle Zusammenarbeit	
Monika Stapor	133
Exploring Norwegians' Perspectives on Poland, Polish Language, and Culture	
Стернічук В. Б., Ковальчук Д. Д.	135
Bilingualer Sachfachunterricht: Verborgenes Potential	
Федоришин О. П., Федоришина В.	138
Cooperative Learning Exercises in Active Learning	
Хунавцева Н. О., Харченко Є. М.	141
Facilitation as a Specific Type of a Teacher's Activity	
Шамсутдинова М.-С. Б.	156
Stimulating Motivation to Learn a Foreign Language Among Students by Taking into Account Their Value Systems	
Ясногурська Л. М., Гонтюк С. В.	160
Використання ігрових технологій при навчанні іноземної мови у немовному ЗВО	

СЕКЦІЯ 4. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Білоус Т. М., Timoti D.Meloni	164
Intercultural Dimension of Teaching ESL	
Бляшевська А. В., Дмитренко Н. С., Федорець М. А.	166
Дебатна гра як засіб розвитку креативних та когнітивних здібностей здобувачів освіти на заняттях іноземної мови	
Вєтрова І. М., Потапчук С. С.	170
Роль викладача у розвитку навчальної автономії в онлайн-освіті	
Вовчук Н. І., Самборська І. М.	174
Вибіркові лінгвістичні дисципліни у фаховій підготовці студентів-філологів	
Волкова Л. В.	183
Використання паремій при формуванні іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності студентів	
Губіна А. М., Яновець А. І.	189
Особливості успішного початку презентації іноземною мовою	
Денисюк Л. В., Данілова Н. Р.	194
Формування іншомовних мовленнєвих навичок у майбутніх фахівців сфери туризму	

<i>Івашкевич Е. З., Яцюрик А. О.</i>	198
The Development of Soft Skills and Professional Reflection of Teachers of Preschool Educational Establishments	
<i>Корольчук Л. В.</i>	212
Analyzing the Feasibility of Applying Classical Methods of Foreign Language Teaching in Foreign Language Classes for Professional Purposes in HEIs	
<i>Нестерук С. М., Синевич Б. М.</i>	214
Методичні аспекти дослідження художнього тексту при підготовці вчителя-філолога	
<i>Перішко І. В.</i>	218
Interactive Learning in Studying the Theoretical Course of a Foreign Language	
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	221

5. Wen X., Yang K., Kuang F. Cognitive Linguistics: Retrospect and prospect. *Cognitive Linguistic Studies*. 2014. Vol. 1, Issue 2. P. 155–170. DOI: <https://doi.org/10.1075/cogls.1.2.01wen>

*Анастасія Неродик,
Ірина Самборська
(Рівне, Україна)*

ДЕЯКІ ВЕРБАЛЬНІ ТА НЕВЕРБАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛІЙСЬКОГО ЕТИКЕТУ

Однією з важливих сторін людського спілкування є мовленнєвий етикет – система стандартних, стереотипних словесних формул з певною синтаксичною структурою і лексичним наповненням, які вживаються у ситуаціях, що повторюються повсякденно: вітання, прощання, вибачення, запрошення, побажання тощо (Бацевич, 2004: 261).

Етикету спілкування як явищу загальнолюдському водночас притаманні етнічні особливості, які дуже важливо враховувати у міжкультурній комунікації, оскільки це допомагає зменшити культурні розбіжності та побудувати позитивні взаємини між людьми різних національностей та культур.

Невипадково мовленнєвий етикет як засіб міжкультурної комунікації, відображення національних культурних традицій певного народу привертає увагу вітчизняних та зарубіжних дослідників (В. Адач, А. Вежбицька, Г. Єлізарова, В. Карасик, Ю. Кузьменкова, Р. Лакофф, Н. Формановська та ін.) і є актуальним питанням у сучасному мовознавстві.

Науковці виділяють декілька складових мовленнєвого етикету:

- словесні формули ввічливості;
- формулювання запитань та відповідей для підтримування належного рівня спілкування;
- регулювання темпу та ритму мовлення, інтонаційного оформлення для донесення до співрозмовника важливої інформації;

- невербальні сигнали (міміка, жести та пози тіла), які можуть передавати певну інформацію про настрій та ставлення людини до співрозмовника;
- повага до культурних традицій і використання у зв'язку з цим відповідних виразів та форм комунікативної поведінки (Гриценко, 2003: 85-95).

Вірність традиціям – одна з найвідоміших рис англійців. Будучи доволі допитливою нацією, англійці можуть досліджувати особливості інших культур, навіть захоплюватися ними, але при цьому зберігати власну індивідуальність, яка виявляється і в етикеті, що має давні і дуже авторитетні й консервативні традиції. Відхилення від норм мовленнєвого етикету сприймається в Англії як вияв невихованості, неввічливості і навіть як грубість.

Англійська культура є прикладом вузькоконтекстної культури, основними ознаками якої є:

- пряма і виразна манера мовлення;
- прагнення до чітких формулювань думок;
- другорядна роль невербальної комунікації, ігнорування пауз і мовчання;
- відкрите висловлення протилежних позицій як шлях до істини.

Культури вузького контексту є більш прямолінійні, інформативно достатні, все необхідне повідомляється за допомогою мови.

У нашій розвідці спробуємо проілюструвати ці особливості англійської культури на прикладі аналізу деяких вербальних та невербальних особливостей англійського лінгвоетикету.

Головне призначення етикету, зокрема й мовленнєвого, полягає у встановленні сприятливого контакту між людьми, регулюванні їх взаємин на основі принципу ввічливості, адже метою спілкування є вплив одного комуніканта на іншого.

Знання прийнятих у суспільстві правил мовленнєвого етикету, володіння вербальними та невербальними формами вираження ввічливості допоможуть встановити контакти з співрозмовником, тобто успішно здійснити процес спілкування.

На думку Ф.С.Бацевича, національна своєрідність мовленнєвого етикету спричинена, «з одного боку, специфікою природно-кліматичних умов, способами господарювання, контактами з іншими народами, впливом релігії, рівнем культурно-цивілізаційного розвитку тощо, а з іншого – вдачею, темпераментом, ментальністю, національним характером народу» (Бацевич, 2004: 261).

Так, жителі Туманного Альбіону високо цінують уміння не показувати своїх почуттів, сприймати поразку без вияву невдоволення тощо. Ці якості вважають типовими для будь-якого англійця. Тому відображення почуттів має специфіку в англійській мові: тут не дуже багато дієслів, що називають емоції, наприклад, *worry* (хвилюватися), *grieve* (горювати), деякі з них мають негативні конотації – *sulk* (думися), *fret* (нервувати, дратуватися), *rave* (біситися), *fume* (кипіти, дратуватися), а деякі зникають з ужитку – *rejoice* (радіти). Замість дієслів для вираження емоцій та почуттів переважно застосовують прикметники.

Схильність англійців до стриманості ілюструють і такі мовні факти: для вираження як позитивних, так і негативних емоцій вони використовують «пом'якшувальні слова» – *quite*, *sort of*, *about*, *quite nice*, *quite awful*; надають перевагу гіперболам при вираженні позитивної оцінки звичайних речей (одягу, предметів), але не серйозних моральних чеснот.

Англійці цінують небагатослів'я як кількісну ознаку говоріння. Вони пов'язують багатослів'я з невмінням спілкуватися, невисокими інтелектуальними здібностями мовця. В англійській лінгвокультурі виразніше вербалізована логічність та послідовність.

Розглянемо детальніше ці національні особливості англійського мовленнєвого етикету на прикладі деяких елементів комунікативних ситуацій.

Усталені формули мовленнєвого етикету, закріплені за певними комунікативними ситуаціями (звертання, привітання, прощання, вибачення, подяка, побажання, прохання, запрошення тощо), у результаті багаторазової повторюваності стали стереотипами – типовими мовними конструкціями, що

використовуються в багатьох ситуаціях спілкування і є готовими формулами не лише з точки зору їх морфолого-синтаксичної структури, а й лексичної наповненості. При цьому такі мовні формули вмотивовані стилістично, функціонально, оскільки мають забезпечувати позитивний результат спілкування.

В англійській культурі, як і в будь-якій іншій, привітання є важливим елементом комунікації. Для висловлення привітань використовуються як вербальні, так і невербальні засоби.

Серед вербальних засобів можна виділити такі формули:

- *Hello / Hi* – привітання, яке використовується в неформальних ситуаціях;
- *Good morning / Good afternoon / Good evening* – формальні привітання, які використовуються відповідно до часу доби;
- *How are you?* – питання про самопочуття, яке є часто вживаною формулою привітання;
- *Nice to meet you* – формула, яка вживається при знайомстві з новою людиною;
- *What's up?* – неформальна форма привітання, що вживається при спілкуванні однолітків або друзів, зазвичай з метою розпочати розмову;
- *Good to see you* – фраза, що вживається під час зустрічі з людиною, яку не бачили тривалий час;
- *How are you?* – ця формула використовується для запиту про стан і самопочуття людини. Наприклад, “*How are you today?*” або “*How have you been?*”

Таким чином, в англійській лінгвокультурі в залежності від ситуації та культурного контексту існують різні вимоги щодо висловлення привітань.

З початком спілкування пов'язаний ще один елемент мовленнєвого етикету – звертання, різні форми якого є своєрідними лексичними засобами вираження ввічливості. Звернення має безпосереднє відношення до норм мовленнєвого етикету, оскільки невід'ємною властивістю мови виступає її адресний характер. Звертання виконують важливу роль у міжособистісному спілкуванні, а саме сприяють взаємодії мовця й адресата і допомагають

створити особливий комунікативний простір. У систему лексичних засобів вираження ввічливості входять звернення, які частіше вживаються при спілкуванні з малознайомими людьми або при наявності значної психологічної дистанції між комунікантами. В англійській мові існують такі ввічливі форми звертання, як: *sir, madam, miss, lady, gentleman, father, doctor*, різні форми звернень до духовних осіб (*Your Holiness, your Beatitude, your Eminence, your Excellency, Your Grace*).

Зверненнями, в першу чергу, слугують імена людей (“*Simon, go to the public meeting*”), назви осіб за ступенем спорідненості (“*Daddy, look at the dog!*”), положенням у суспільстві (“*And it is important, ladies, to remove all the cleanser, not to leave any on the skin*” (BNC)), професією (“*Good morning, teacher!*”), заняттям (“*Carpenter, can you help me with this problem?*”), посадою (“*Mayor, we need to solve this problem!*” (BNC)), званням (“*Lieutenant Rojas, can I ask you?*”), національною або віковою ознакою (“*How do you do, Madam?*”), взаємовідносинами людей (“*Dear old chap, I’ve missed you*”).

Дослідники англійського мовленнєвого етикету стверджують, що коло етикетних засобів досить широке, тому використовуються різні способи найменувань. Так, звернення до членів родини (матері, батька, бабусі, дідуса та інших) англійці можуть обирати у звичайній формі або ж іноді в зменшувально-пестливій. Наприклад: нейтральне звернення *father* може бути замінено на більш розмовну форму – *dad, daddy, pa, papa*. Лексема *mother* має багато розмовних варіантів: *ma, mam, mum, mamma, mom, mummy*, а *grandmother* – *grandma, gran, nanny*, у той час як лексема *grandfather* використовується в наступних розмовних формах – *grandpa, granddaddy, grandad*. Проте слово *sister* має лише одну розмовну форму – *sis* і лексема *brother* – *bro* (BNC), що у сучасній англійській мові може вживатися також і по відношенню до найкращого друга.

В англійській культурі важливим елементом є побажання – своєрідний прояв ввічливості, який може супроводжувати різні комунікативні ситуації, напр.: *Best wishes! (Найкращі побажання!), Have a nice day! (Гарного дня!),*

Congratulations! (Вітаю!), Happy birthday! (З днем народження!), Merry Christmas! (Веселого Різдва!), Happy New Year! (З Новим Роком!) (Foster, 2000: 56-67).

Морфолого-синтаксичні формули висловлення побажань в англійській культурі можуть бути і більш розгорнутими:

- *I/we/they wish you... (Я/ми/вони бажають вам...)*
 - *I hope that... (Я сподіваюся, що...)*
 - *I pray that... (Молюся, щоб...)*
 - *May you have a prosperous year ahead. (Нехай ви матимете квітучий рік попереду.)*
 - *I hope you have a wonderful day filled with joy and happiness. (Я сподіваюся, що у вас буде чудовий день, наповнений радістю та щастям.)*
 - *May your dreams come true. (Нехай ваші мрії здійсняться.)*
 - *May you be blessed with happiness. (Бажаю, щоб ти був обдарований щастям)*
- (Chaney & Martin, 2007: 78-90).

Для висловлення побажань в англійській мові існують й ідіоми, що мають фіксоване значення, яке часто відрізняється від літерального значення окремих слів. Наприклад:

- *Break a leg* – ідіома, яка вживається для побажання успіху, зазвичай перед виступом на сцені. Літерально вона означає «зламати ногу», але в контексті побажання успіху має зовсім інше значення: “*You have an exam tomorrow? Break a leg!*” (*В тебе завтра екзамен? Удачі!*)
- *Good luck* – просте і часто вживане висловлення побажання успіху, яке може бути вжите в багатьох контекстах.
- *All the best* – ідіома, яка вживається для висловлення побажання успіху, щастя та здоров'я.
- *May the odds be ever in your favor* – *Нехай шанси будуть завжди на твоєму боці.* Цей вираз став дуже популярним після виходу фільму “*The Hunger Games*” і використовується для побажання успіху і везіння у будь-яких зусиллях (Fox, 2018: 105-107).

Як демонструють наведені приклади, кожна із розглянутих ситуативно-тематичних груп становить синонімічний ряд етикетних одиниць, які різняться за семантичними та стилістичними ознаками. Наявність достатньо великої кількості синонімів обумовлює можливість їх вибору, який залежить від різних екстралінгвістичних факторів під час спілкування.

У процесі міжкультурної комунікації потрібно обов'язково враховувати національні особливості не тільки вербального, але й невербального спілкування, засоби якого доповнюють вербальну комунікацію та допомагають краще зрозуміти співрозмовника, а іноді й уникнути непорозумінь чи конфліктних ситуацій.

Звернемо увагу на деякі невербальні особливості англійського етикету. Оскільки британці не звикли показувати свої емоції відкрито, у них досить стримана міміка та використовується невелика кількість жестів. Так, піднятими бровами в Англії висловлюють скептичне ставлення до подій. Постукування вказівного пальця по носі означають бажання щось сказати, адже перебивати співрозмовника непристойно. Зображуючи лапки рухом вказівних і середніх пальців обох рук, британці звертають увагу на іронічність сказаного. Замість звичного для українців кивка головою вони просто моргають, висловлюючи згоду.

Як відомо, «важливою складовою національної етикетизації спілкування є комунікативні табу – мовні, тематичні та контактні заборони у спілкуванні» (Бацевич, 2004: 264), що можемо спостерігати як у вербальній, так і невербальній комунікації англійців.

Наприклад, важливою рисою англійського етикету при знайомстві є необхідність бути представленим. Без цього жителі Великобританії не починають дружні, ділові або сусідські відносини. Якщо в Україні люди можуть познайомитись просто на вулиці і розпочати розмову, обмінюючись певною інформацією, то в Англії таке знайомство неприпустиме, оскільки може бути розцінене як зазіхання на життя, навіть якщо людина послуговується етикетними формулами привітань чи звертань.

Вітаються британці швидким рукостисканням, і затримувати чиюсь долоню в своїй, сильно тиснути не варто. Взагалі тактильні контакти в Англії зведено до мінімуму. Пильно дивитися в очі, розглядати незнайомих людей теж не рекомендується, оскільки це вважається порушенням особистих кордонів.

На стандартне запитання *“How are you?”* прийнято відповідати ствердно або цікавитися справами співрозмовника, а не розповідати про свої проблеми (як це часто роблять емоційні та співчутливі українці). Підвищувати тон за правилами поведінки вважається відкритою провокацією скандалу. Свою незгоду з думкою опонента прийнято виражати гранично стримано, уникаючи конфлікту.

Офіційне спілкування для англійців – це вміння підтримати стандартну світську бесіду. Варто вибирати нейтральні теми для розмови – погода, мистецтво, новини. Не рекомендується обговорювати своє або чуже особисте життя, фінансові справи, хвороби.

За етикетом будь-яке спілкування обов'язково супроводжується компліментами. Вважається хорошим тоном похвалити співрозмовника, захоплюючись його досягненнями або просто сказати кілька приємних слів. Проте мовний етикет Англії забороняє часто згадувати власні досягнення, оскільки хвастощі можуть відштовхнути співрозмовника.

Таким чином, національна специфіка англійського мовленнєвого етикету, що сформувався під впливом психологічних, соціально-політичних, культурологічних факторів, виявляється як у вербальному, так і невербальному спілкуванні. Знання цієї специфіки – «важлива складова комунікативної компетенції носія інших культурно-мовних традицій, необхідна умова успішної міжкультурної комунікації» (Бацевич, 2004: 265).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. Київ: Академія, 2004. 342 с. (Альма-матер).
2. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга. 2003. 472 с.

3. BNC – British National Corpus. URL: <https://www.englishcorpora.org/bnc/>
4. Chaney, L. H., & Martin, J. St. (2007). *The Essential Guide to Business Etiquette*. Westport, CT: Praeger Publishers. 204 p.
5. Foster, D. (2000). *The Global Etiquette Guide to Europe: Everything You Need to Know for Business and Travel Success*. New York, NY: John Wiley & Sons. 400 p.
6. Fox, S. (2018). *Etiquette Guide to England: Know the Rules that Make the Difference!* Hoboken, NJ: John Wiley & Sons. 192 p.